GÖRKƏMLİ ŞƏXSİYYƏTLƏRİN BARAT VÜSAL HAQQINDA SÖYLƏDİKLƏRİ

Barat Vüsal bizim böyük ədəbiyyatımızın hadisəsidir. Barat Vüsalın şeirlərində üç cəhət xüsusilə diqqəti cəlb edir: Xalq poetik təfəkkürünün ən dərin qatlarından gəlmək, müasir fəlsəfi-ictimai düşüncə səviyyəsinə qalxmaq və fəal (əslində üsyankar) bir şairintellekt mövqeyi. Buraya onun sənətkar səmimiliyini, mütəfəkkir narahatlığını, maarifçi təmkinini də əlavə etmək olar.

Barat Vüsal ömrünün bütün illərini mərkəzdən kənarda yaşasa da, heç vaxt mərkəz ədəbi mühitindən uzaq olmayıb.

Qazax Molla Pənah Vaqifin, Səməd Vurğunun, Osman Sarıvəllinin, İsmayıl Şıxlının, İsa Hüseynovun, Nəriman Həsənzadənin və bir çox başqa sənətkarların yurdudur.

Adətən ata ocağı başında kiçik övlad qalır. Barat da o ocağın kiçik övladı kimidir. O, tarixi qoruyur və şeirlərində də tarixi yaşadır.

Baratsız Qazaxın poetik landşaftında bir zirvə çatışmazdı. Vidadisiz, Vaqifsiz, Səməd Vurğunsuz, Hüseyn Arifsiz, Nəriman Həsənzadəsiz və Barat Vüsalsız Qazax Qazax olmazdı.

Nizami Cəfərov,
akademik

Barat Vüsal – bu ad bütün Azərbaycan xalqına çox yaxşı tanışdır. Azərbaycanımızın çoxsaylı ədəbi mükafatlarına layiq görülmüş görkəmli şairi, publisist, ictimai xadim, Əməkdar incəsənət xadimidir Barat Vüsal. Qazax torpağının ədəbiyyatımıza bəxş etdiyi bu görkəmli şairimiz haqqında hələ tanışlığımızdan çox əvvəl də daim xoş sözlər eşidirdim və bir qazaxlı kimi eşitdiklərim məndə fərəh hissi oyadır, qürurlandırırdı. Vətənpərvər, elinə, obasına bağlı, ürəyi Azərbaycanla döyünən şair deyirdilər onun haqqında. Zaman elə gətirdi ki, illər sonra Qazaxdan deputatlığa namizədliyimi irəli sürdüyüm dövrdə təbliğat-təşviqat kampaniyası zamanı nümayəndələr arasında gördüm ilk dəfə Baratı. İlk dəfə gördüyün, təmasda olduğun adamı dərhal tanımaq, onunla ünsiyyət qurmaq çox çətin bir iş olsa da, həyatda belə insanlara rast gəlmək mümkündür. Elə tanışlığımızın ilk anlarından etibarən onun mərdliyi, sadəliyi, geniş ürəyi, hər kəsə xoş münasibət göstərməyi və öz müsbət xüsusiyyətləri ilə ətrafındakı insanların rəğbətini qazanmağı diqqətimi cəlb etməyə başladı və sanki bir-birimizi çoxdan tanıyırmışıq kimi, dərhal aramızda başqa bir ovqat, səmimiyyət yarandı. İllərdir məni tanıyırmış kimi, səmimiyyətini, doğmalığını hiss etdim, poeziyamızdan, ədəbiyyatımızdan xeyli söhbətləşdik. Onu yaxından tanıdıqca sıradan bir insan yox, tam fərqli biri olduğunu, daxilində bir neçə fərqli Baratın birləşdiyini görməmək, hiss etməmək mümkün deyil. Xoşniyyət, cəsarət, vətənpərvərlik və səmimiyyət kimi yüksək keyfiyyətləri özündə birləşdirən bir şəxsiyyətlə imkan tapdıqca həmsöhbət olduğumda onun dərin təxəyyülünün və əzminin vurğunu oldum. Keçdiyi çətin və keşməkeşli yollar haqqında söhbət açdıqda anladım ki, Barat şairliyin xalq içindəki dəyərini qorumağı sanki özünə borc bilib və bu şərəfli vəzifəni öz çiyinlərinə götürüb. Səməd Vurğun, İsmayıl Şıxlı, Hüseyn Arif, İsa Muğanna kimi dahi şəxsiyyətlərin qoyduğu mirasa sahib çıxaraq onların yolunu davam etdirdiyini və bu missiyanı layiqincə həyata keçirtdiyini görmək məni bir qazaxlı kimi, bir azərbaycanlı kimi çox qürurlandırdı.

Səməd Seyidov,
siyasətçi

Mən həmişə əyalət yazıçısı anlayışının əleyhinə olmuşam. Vaxtilə Naxçıvanda Məmməd Səid Ordubadi, Cəlil Məmmədquluzadə, Qazaxda Vaqif, Səməd Vurğun, Şamaxıda Mirzə Ələkbər Sabir və başqaları yazıb yaradıblar.

Əsas olan harada yaşayıb-yaratmaq yox, necə yazmaq, yazmaqdı.

Bu mənada Barat həmişə ədəbiyyata və əbədiyyətə işləyən sözü yazıb.

Mən onun bir cəhətini ayrıca qeyd etmək istəyirəm. Yəni bizim Yazıçılar Birliyinin çox razı qaldığı bir cəhətini qeyd etmək istəyirəm. O da onun Yazıçılar Birliyinin Qazax filialına rəhbərlik etməsidir.

Qazax dövlətimizin sərhədində yerləşir. Bir yanda Borçalılar yaşayırlar, digər tərəfdə vaxtilə Ermənistandakı soydaşlarımız yaşayırdılar. Əminəm ki, vaxt gələndə yenə yaşayacaqlar. Belə bir üçbucaqda Qazax böyük mədəniyyət mərkəzidir. Belə bir yerdə filiala rəhbərlik etmək Barat Vüsal üçün həm məsuliyyətdir, həm də şərəfdir.

Anar,
Xalq yazıçısı

Barat Vüsalın şeirləri tarıma çəkilmiş yayı xatırladır, hədəfə dəyincə, o, yenidən tarıma çəkilir. Əli tətikdə olan şairin özü də hədəfdədir. Şair hardan keçirsə, ora sərhəddi.

O sərhəddə şairlər daha tez görünür, daha tez yaralanırlar, amma ölmürlər.

Şairlər yaralı olurlar, yarasız olanda ölürlər. Bəlkə də şair vətən sözünün sinonimi kimi yaşayır. Elə buna görə də şairin tərcümeyihalı vətənin tərcümeyi-halıdır.

Başqa şəkildə, başqa yozumda, başqa məzmunda şair yoxdu, varsa, o, vətən deyil. Elə ona görə də şairi nişan vermək – Vətəni nişan vermək deməkdir.

Artıq öz adı ilə, öz istedadı ilə tanınan görkəmli şairimiz Barat Vüsal mənim fikirlərimi təsdiq edir.

Biz uzaq düşmüşük toydan-mağardan,
Kür boyu gördüyüm axar-baxardan.
Orda üzümüzü sənsən ağardan,
Barat,sənin evin ocaq olubdu!

Nəriman Həsənzadə,
Xalq şairi

Sən bina uçurub, bina tikirsən, İnsanı uçurub tikməkdəyəm mən! Söhbət əsnasında bu beyti mən Baratın dilindən eşitdim və dərin məzmunlu, bütöv bir şeirə bərabər hesab etdim. Onun “Sənin kimi olacağam, Azərbaycan!” şeirini kövrəlmədən oxumaq, şairə “Əhsən” demədən keçmək olmaz. Qəhər boğaza tıxanır. Bu qəhərlə birlikdə Vətən üçün belə misralar yazan şair Barata görə qürur da var! Bu, həqiqi şair nəsibidir.

Onun şeirlərində Vətən məfhumu ilə xalq məhfumu vəhdətdədir. Vətən necə qlobal, uca, dərin fikirlərlə, boyalarla təsvir, tərənnüm olunursa, xalq da o cür tərənnüm olunur. “Türk ruhu” şeirinə diqqət edin:

Səndə yaşar ruhlar, səndə,
Ruh verdikcə ruhlan sən də!
Ruh içində ruh var səndə,
İçimdəki türk ruhu, coş,
Yer üzünün tək ruhu, coş!

Bu şeir əbədi mahnılardandır. Himndir!

Onun əsərlərindən mən bədii sözün qüdrətini və Azərbaycan poeziyasının əsrlərdən gələn ətrini duydum. “Ömrünü Qazaxda yaşayan şair” Yazıçıların Qazax filialının sədrliyinə təsadüfən seçilməyib. Mən onun hələ uzun illər öz vəzifəsində qalmasını arzulayıram.

Mən Baratı çox istəyirəm, həm insan, həm də şair kimi!

Təəssüf ki, onu gec tanımışam. Oxuduğum az sayda şeirlərində böyük şair ruhu gördüm və sevdim.

İsa Muğanna,
Xalq yazıçısı

Barat Vüsal klassik şeirə, aşıq poeziyasına yaxından bələddir. Bu xüsusiyyət onun yaradıcılığında tam şəkildə özünü göstərir. Həyat hadisələrinə fəal münasibət, müasirliyə meyil, doğma vətənin, xalqın dünəninə, bugününə maraq, sevgi onun yazılarını daha məzmunlu, təravətli edir. O, hər şeirində yeni deyim formaları, ifadə tərzləri arayıb axtarır, buna nail olur.

Dili saz dilidir, oynaqdır, axıcıdır, təsirlidir. Yəqin ki, bu, bir də yaxşı saz çalması ilə əlaqədardır.

Hüseyn Arif,
Xalq şairi

“Əziz Barat Vüsal!

Günaydın! Göndərdiyin qəzet, məktub və xüsusilə, şeirlərin ürəyimi dağa döndərdi. Alqış sənə!Gözəl şair kimi yetişirsən…

“Tələbə qiyməti” şeirin gəncliyi ulu və qiymətli görmək istəyən ayıq gözlü bir şairin qələmindən çıxıb. “Puşkini bilməmək ya Dantes olmaq, eyni cinayətdir gözümdə mənim!”

Əla demisən!”İmtahan verəndə coğrafiyadan,Xəritə çubuğu Arazı edin!”Bax,şeirdə orijinal söz buna deyərlər…

Yürütdüyün fikri bu dərəcədə səmimi və gözəl demək üçün fitri şair olmalısan.Görünür mütaliən gündən-günə qüvvətlənir.Azərbaycan tarixinə, Azərbaycan dərdlərinə qaynayıb qarışırsan. Vətən taleyini öz şəxsi taleyin kimi hiss edirsən.Şair üçün bundan böyük səadət yoxdur.”

Xəlil Rza Ulutürk,
Xalq şairi

Mənə görə Barat hərbçi şairdir. O, hər misrasında, şeirində əsgər kimidir. Barat öz-özünün həm komandiri, həm də əsgəridir.

Əsl şair ədəbiyyata birdəfəlik gəlir.

Barat Vüsal da belə şairlərdəndir.

O, etibar ediləsi adamdır, kiçik qardaşım, dostumdur.

Sevdiyim şairlər sırasında Baratın da adı var.

Vaqif Səmədoğlu,
Xalq şairi

Əziz qardaşım Barat!

Məktubun və şeirlərin mənə çatdı.Şeirlərini sevdim.Sevindim ki,məni bu qədər dərindən başa düşən oğul var!Qazax camaatı nədənsə öz cənublu qardaşlarını,cənub həsrətini tez başa düşür.Qazağa gəlirik,qazaxlaşmağa,vurğunlaşmağa,baratlaşmağa…

Söhrab Tahir,
Xalq şairi

Hörmətli Vətən oğlu şair Barat Vüsal!

Şeirlər kitabını açıb "Müəllifdən"adlı parçanı oxumaq kifayətdir ki,sənin Allah tərəfindən istedadla mükafatlandığına inanasan.

Sən şair yaranıbsan!

Mirvarid Dilbazi,
Xalq şairi

Hər nəsil öz yaşdaşını,öz nümayəndəsini daha çox duyur.Hesab edirəm ki,Fizulisi olan bir xalqın şairi olmaq çətindi,bu iş böyük məsuliyyət tələb edir.Barat Vüsal bu məsuliyyəti dərk edən,sözün qədir-qiymətini bilən şairdir.Söz demək xətrinə heç vaxt kağız tərg eləməyən şairdir.

O,Qazaxda Sözün qeyrətini çəkir!

Nizaməddin Şəmsizadə,
Əməkdar elm xadimi

Bu gün "döyüşən" şeirimizdən şikayətlənməyə elə bir əsas yoxdur. Oxuyun Barat Vüsalın şeirlərini!

Barat Vüsalın səsi Xalq, Vətən, Millət deyib kürsüdə, tribunada boğaz cıranların səsi deyil… O Səs Xalq, Vətən, Millət sevgilərini ürəyinin dililə poeziyada əks etdirən bir şairin özünü ifadəsidir.

Barat Vüsal kimi şairlərin Xalq, Vətən, Millət adından danışmağa ixtiyarı çatır.

Vaqif Yusifli,
tənqidçi-ədəbiyyatşünas

Qazaxlıların Əcdad kultu çox güclüdür. Bu, onların epos təfəkküründən irəli gəlir.

Arasıgəlməz proses kimi əcdad varisdə davam edir. (Vaqif Səməd Vurğunda, Səməd Vurğun Hüseyn Arifdə, Nəriman Həsənzadə Barat Vüsalda) Barat hər cür "izm" lərdən uzaq olaraq milli dəyərlərimizi, daha çox kişiliyi, mərdliyi, vüqarlı olmağı vəsf edir.

Barat Vüsal doğma torpağın nəfəsini ciyərinə, ədəb-ərkanını ürəyinə çəkmiş görkəmli Azərbaycan şairidir.

Barat Vüsal kimi şairlər yalnız ataların belindən yox, ataların yolundan gəlir.

Barat Vüsalın poetik emosiyası (epik emosiyası!) yalnız ritmik intonasiya hadisəsi deyil, həm də şeirlərinin ideyasıdır, fəlsəfi refleksiyasıdır.

Barat Vüsal tariximizin şairidir. Tarixi şəxsiyyət onun poeziyasında mifə, simvola çevrilir. Bu poeziyanın strukturunu "mən" əvəzliyi müəyyənləşdirir. "Mən" mənəmlik deyil, "Mən"-Sən"dir, "O" –dur, "Onlar"dır, Qazaxdır, Azərbaycandır!

Sufiyanə qənaəti də bunu təsdiq edir:

…Birəm, amma bir deyiləm,
Nə bilim, necə adamam?!

Baratın canında, ruhunda Mövlanadan, Nizamidən gələn hikmət damarı var.

Barat Vüsal yaradıcılığı bütövlükdə türk insanının, qazaxlının bədii dəyər səlnaməsidir.

Rüstəm Kamal,
professor

Qələm qardaşım Barat Vüsal təbiətin özü kimi təbii şairdir, gah bahar kimi çağlayır, gah payız niskilini xatırladır, gah qışın qarına-buzuna dönüb susur. Bu haldan-hala düşmə onun bir ruh adamı kimi qabarma-çəkilmələr içində olduğundan xəbər verir. Çiçəklənə bilmək, buludlana bilmək, xəzana

dönmək və təbiətin sirli-sehirli dönüşü kimi təzədən puçurlamaq, dolub-doluxsunmaq… Təbii şairliyin,anadan gəlmə saz-söz adamı olmağın - vergili olmağın ayrı göstəricisi yoxdu…

Məhərrəm Qasımlı,
Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri, Əməkdar Elm xadimi

300 ildən üzü bəri Qazaxda özünün ədəbi yükü,söz xəzinəsi olan, təxəllüsləri "V" hərfi ilə başlayan dörd şair yetişib-Molla Vəli Vidadi, Molla Pənah Vaqif, Səməd Vurğun, Barat Vüsal.

Bu, ya xoş təsadüfdür, ya da tale buyruğu…

Deyirlər, dünyanın ən dərin gölü Baykala irili-xırdalı 365 çay axır. Ancaq ondan cəmi bir çay-Yenisey çayı baş götürür.

Barat Vüsal da çoxsahəli istedad sahibidir.

Onun "Təb" adlı Baykalına vətənpərvərlik, aşiqlik, tarixçilik, təbiətçilik, ilahiyyatçılıq, türkçülük və s. "çayları" axır…

Qərib Mehdi,
yazıçı-publisist

Barat Vüsalın yazdıqlarının arasında elə şeirlər, bəndlər, misralar var ki, onlar təkcə bədii dəyərlərinə görə deyil, həqiqi ədəbi yaradıcılıq istiqamətini nişan verir. Böyük polyak şairi Miloş yazırdı ki, həqiqi poeziya dini tərkiblidi. Barat Vüsal bunu elə şeirin özüylə deyir:

Bir müqəddəs yazı itib,
Tapan gərək, izi itib.
Allahın bir sözü itib,
Şair o sözü axtarır.

Səlim Babulloğlu,
şair, tərcüməçi

Həyatımda Qazax bölgəsindən Nüsrət Kəsəmənli qədər ikinci bir kimsəni həm şair, həm də insan kimi sevməyən bir qarabağlı olaraq, Barat Vüsalı da indi həmin sevginin bərabərində görürəm. Elə bil ki, o sevgi Nüsrət Kəsəmənlidən sonra öz ünvanını bir az da genişləndirdi, bir az da böyütdü. Və bundan da təbii ki, şəxsən mən çox məmnunam.

Barat Vüsal şair olaraq əbədi –yaşarılıq qazanıb…

Əbülfət Mədətoğlu,
şair, publisist